

Tolminski glas

Leto II. - Štev. 5

GLASILO TOLMINSKIH DOMOBANCEV

Tolmin, 3. feb.

„Luna je kolo sira“

V dobi, ko je v naši deželi lepo cvetelo prosvetno gibanje, je nekoč predaval bivši državni poslanec dr. E. Besednjak o tisku kot svetovni velesili, ki obvladuje mšljenje narodov s tako močjo, da jih more prepričati tudi o rečeh, ki se zdijo zdravi pameti kratkomalo nemogoče. Svojo trditev je podkrepil z raznimi dokazi. Končal je svoje izvajanje nekako tako: „Iz teh zgledov, ki nam jih nudi zlasti politična zgodovina, vam je jasno, kako slabotna je človeška razsodnost napram propagandi svetovnega tiska. Če bi nekoga dne začel svetovni tisk pripovedovati in dokazovati, da je luna veliko kolo sira, ki ga bo moglo človeštvo z napredujočo tehniko kmalu izrabiti in bo tako dober del človeške prehrane za vedno zagotovljen, bi večina ljudi to trditev sprejela z globokim prepričanjem in gorje bi bilo človeku, ki bi hotel tej trditvi ugovarjati, proglasili bi ga za trapastega nazadnjaka, ki niti tega ne ve, kar je vsem ljudem znano in „znanstveno“ dokazano.“

Na to Besednjakovo trditev sem se v zadnjih letih že nešteto spomnil. Poglejte, kako je komunistična drzna in nad vse lažnjiva propaganda zmešala narodom in zlasti našemu narodu pamet. Le malo zdrave pameti in razsodnosti je treba, da zlasti na podlagi toliko bridkih izkušenj vsakdo spozna, da je komunistična OF za slovenski narod sama nesreča, prav za prav veriga največjih nesreč za posameznike, za družine in za celokupni narod. Le oči je treba odpreti in vsakdo more videti, da je pot nesrečne OF zaznamenovana s krvjo in solzami, s trupli naših najboljših mož in fantov pa tudi drugih poštenih ljudi, z razvalinami in pogorišči itd. In ta pot vodi prav do brezna popolne pogube za naš narod. Le pomislimo, kaj bi ljudje v normalnih časih rekli, ako bi kaka skupina Slovencev, n. pr. kaka „klerikalna“ stranka zagrešila nad narodom tudi eno samo milijoninko nesreč, ki jih je zagrešila nad njim OF. To bi bilo vpitja in psovka, da bi noben „klerikalec“ ne mogel več na svetlo! In ob današnjem

Churchill je rekel...

Hoteč braniti svojo politiko v Grčiji, je angleški ministrski predsednik v svojem zadnjem govoru izrekel na račun grških upornikov tele nad vse zanimive besede:

„Mi smo te može (namreč komuniste v Grčiji) oskrbovali več let z znatnimi količinami orožja in streliva. To orožje in strelivo so vzeli od nas, da bi si pridobili oblast v Grčiji, ko bi Nemci odšli. Tu moram zato izreči nekaj besed o teh grških komunistih, za katerimi stoje tudi macedonski in bolgarski elementi, po možnosti z lastnimi ozemeljskimi idejami. Oni pa niti poskusili niso, da bi se borili proti Nemcem, temveč so samo sprejemali v velikih količinah naše orožje in mirno čakali trenutka, ko bi lahko napravili iz Grčije komunistično državo, pri čemer so nameravali brezobzirno likvidirati vse svoje nasprotnike.“

Te Churchillove besede so izredno zanimivo priznanje o zgolj komunističnem značaju Elasa, ki je isto kot naša OF. Bogve iz kakšnih političnih razlogov ni maral Churchill tega priznanja posplošiti na našo OF, čeprav je mimogrede tudi na to namignil, ko je govoril o macedonskih in bolgarskih komunistih. Hkrati pa je to priznanje globoka samoobtožba, kajti iz govora lahko vsakdo razbere, da so Angleži s svojim orožjem podpirali komuniste in so tako sokrivi razdejanja in revolucije v Grčiji, da so tako sokrivi, da je bilo v Grčiji prelito toliko krvi v bratomornem klanju, da so sokrivi, da se je na Balkanu razbesnel komunizem v ves svoj bestialni in satanski furiozo in je s svojo tragikomedijo rdeče revolucije pabnil narode v največjo bedo in nesrečo, kolikor si jih more predstavljati človeški um.

Hkrati pa sledi iz tega priznanja poziv vsem pametnim in nespametnim k pameti. Kajti g. Churchill ni dejal, da mu je vse eno, ali je Grčija (zakaj ni rekel

razdejanju? Povzročitelji tega gorja so s svojo drzno propagando dosegli, da jim še danes prav mnogo ljudi ploska in jih povečuje kot tiste izvoljene, od katerih edinih more priti za Slovence svoboda, pravičnost, blagostanje in sploh vse dobro... Človek ne ve, ali bi pri tem jokal ali se smejal, kajti največja tragika se rada dotika največje komike.

Po izkušnjah zadnjih 25 let v Rusiji, Španiji, Mehiki, na Madjarkem, v Srbiji, pri nas in drugod bi moral tudi

istega o Jugoslaviji ne vemo, pač pa se utegne kaj takega v bližnji ali daljni bodočnosti zgoditi) komunistična ali ni, pač pa je s svojim protikomunističnim ravnanjem v Grčiji dokazal, da ne mara komunistične Grčije. Da bi enako ravnal tudi na ozemlju bivše Jugoslavije, o tem smo lahko prepričani.

Kljub temu priznanju, ki mora biti za nas tudi poziv, namreč poziv na boj in upor proti našim čeprav po Angležih oboroženim komunistom, pa Winston Churchill ne more raz sebe odvreti krivde, ki si jo je naprtil na svoje rame s tem, da je moralcem organiziranim razbojnikom, anarhistom in lažnim borcem za svobodo, v raznih Elasih in OF zakrinkanim komunistom dajal pri njihovem zločinskem boju ne samo potuho in moralno podporo, temveč tudi dejansko pomoč.

Vsa poštena Evropa, ki danes trepeti v strahu pred boljševiškim jarmom, ki danes deloma že krvavi in umira pod nasiljem rdečih pošasti, obtožuje ob krutem spoznanju, da jo je tudi Churchill pomagal pabniti v prepad boljševizma, njega kot sokrivca njene nesreče. Evropa sicer ve, da se je Churchill sam zavedel nevarnosti boljševizma in da se bo skušal te nevarnosti za vsako ceno oteti, pozabiti pa ne bo mogla nikdar, koliko krvi je moralo biti prelito in čez kako strašno trpljenje je morala iti, da se je Anglija začela zavedati, kaj bo z Evropo, če jo preplavi boljševiški val. Kajti vsi pozivi Nemčije, kako strašno gorje grozi Evropi od boljševizma, niso zalegli prav nič, dokler ni Anglija na lastnem hrbtu občutila biča, ki so ga komunisti nad njo zavibtili v Grčiji. Isti bič spletajo proti njej tudi naši komunisti, z istim bičem bodo udarili tudi oni po njej. Kdo je še, ki veruje v slogo med zavezniki, in kdo ne vidi, da se bo pot, ki jo še danes hodijo skupno, cepila v dvoje.

največji bedak priti do spoznanja, da narodov ne more zadeti nobena večja nesreča, kot je komunistična strahovlada. V primeri s tem terorizmom in usužnjevanjem je vse tisto suženjstvo, od katerega nas hoče OF osvoboditi, vprav rajska svoboda, ki je pa prav nič nočemo zagovarjati, le razliko hočemo podčrtati! — Toda komunistična propaganda je naše ljudstvo tako preslepila, da gleda v komunizmu vse svoje upe za bodočnost. Le pomislite, kako je preslepila celo kmete: Upajo, da

LETO BOJEV IN ZMAG

V teh dneh mineva leto, odkar so se v Tolminu začeli zbirati fantje, da z orožjem v roki in z bojno pesmijo na ustnicah začno boj za svoja lastna življenja in boj za svoj narod. Niso s tem začeli bratomornega klanja, samo v bran so se postavili proti bratu - morilcu. Niso s tem izdali svoje domovine, ampak so se odločno postavili v boj, da s svojo krvjo in s svojimi življenji rešijo od komunistov izdano domovino. Težko je bilo, odločiti se. Še težje je bilo v tem trdem boju vztrajati. Toda hrabri in požrtvovalni tolminski fantje so vztrajali, zavedajoč se, da s svojimi žrtvami, da s svojo krvjo in s svojim trpljenjem pišejo mučeni in teptani slovenski zemlji nove liste lepše zgodovine in bodočnosti.

Ne bomo delali pregleda čez vse boje in zmage, ne bomo naštevali, koliko komunistov je bilo pobitih in ujetih, ne, kajti o čak Krn ve, Šentviška gora in Slap, Tolminka in Soča, Idrija in Bača vedo, kolikokrat so po vsej Tolminski in še naprej pele strojnice in puške tolminskih domobrancev smrtno pesem zločincem slovenskega naroda, komunističnim Kajnom.

Ne bomo omenjali laži im klevet, ki so jih o tolminskih domobrancev razširjali komunisti. To ni potrebno. Saj vedo vsi pošteni Tolminci, da je pest tolminskega domobranca udarila, večkrat in trdo udarila samo tam, kjer je bilo potrebno. Vedo, da se rok naših fantov ne drži kri nedolžnih življenj ne gnusni zločini topov in požigov ne temni madeži preganjaj in krivic. Borba naših fantov ni bila nikdar zahrbtna, ampak je bila odločno in jasno začrtana, borba proti komunizmu za lepšo bodočnost in svobodo našega naroda. Po tej jasno začrtani poti so tolminski fantje šli ne oziraje se na levo in desno, ne meneč se

bodo kaj prejeli, ko bi morali z gotovostjo pričakovati, da bodo zgubili še tisto, kar imajo.

Prav tako bi vsak pameten človek sodil, da je domobranstvo za Slovence v tej uri edina rešilna deska. Njegova naloga je, da brani življenje in dom svojemu ljudstvu. Red, mir, varnost, delo, blagostanje bi bilo v deželi v kljub težkim vojnim razmeram, ako bi imela vsaka vas dobro domobrantsko posadko. Če bi vsi pametni „bratje“ našli pot v domobrantske vrste, bi ne moglo biti niti govora o tem, da „Brat brata pobija“, ker tudi komunistični rogovileži bi ne mogli imeti toliko moči, da bi red in mir resno ogrozili. Toda ne! Komunistična propaganda je stara in mlado tako omamila, da ne vidi v domobranstvu rešitve, ampak le izdajstvo in nesrečo, léprav je iz nesreče šele zraslo, da tej nesreči napravi konec.

Dokler bo naše ljudstvo tako mesečno, da bo v mesecu gledalo hleb sira, ne bo moglo nehati naše gorje

za razne pozive iz tujine in od drugod, s ponosnim prezirom mimo petnajstega septembra in mimo petnajstega januarja, s ponosnim nasmeškom mimo Titove amnestije, mimo njegovih groženj in vabil, zavedajoč se, da je njihova usoda jekleno povezana z usodo vsega našega naroda. Narod bi klonil, če bi klonili oni! Zato niso klonili!

Iz krvi, ki jo je prelilo za domovino 6 njihovih najboljših soborcev, je v teh fantih zavrela nova moč, je zakipela nova volja do trdega in nepopustljivega boja, ki jih bo moral pripeljati v dan zmage in zadoščenja. To njihovo moč, to njihovo brezmejno junaštvo so prečestokrat čutile tolovajske karavle in tolovajske brigade. Tolminski domobranci so postali trn v peti tolovajem. Zato ni čudno, da so jih ti na vse mogoče načine poskušali str. ti in uničiti. Toda ne napadi celega korpusa ne zvižaje ne izdajstva in ne peklenški stroji niso omajali volje in udarnosti naših fantov. Tolminski udarniki so pod vodstvom višjega narednika Ludvika Makuca in svojih poveljnikov postali strah komunističnim roparjem.

Zdaj pa je mimo leto bojev in zmag, leto preizkušenj in žrtvovanj. V tem letu so prav domobranci dali Tolminu novega kulturnega in prosvetnega življenja, so dali zopet vsej Tolminski slovensko lice. Slovenska pesem je v tem letu zopet oživela in bojne koračnice naših tolminskih domobrancev so in bodo zagotovilo, da bo slovenska Tolminska živela prosta komunističnih in vseh vezi v novo bodočnost z združeno domovino. Pred nami je leto zmage. Odločno, skoraj predrzno in presamo-zavestno je rečeno to, „Toda mi verujemo v zmago pravice nad krivico. Kajti tolminski domobranci so kakor vihar, ki koder se sprosti, pomete s prahom in nesnago, razmaje in prebudi vse ter prinese novega življenja.“

Združeni z ostalimi trideset tisoči naših slovenskih bratov - borcev proti mednarodni komunistični družali, v vdani pokorščini svojemu vrhovnemu poveljniku, stopajo tolminski fantje z neomajno vero, s trdno voljo in nepremagljivo močjo v nove boje in zmage, pripravljani darovati tudi svoja življenja na oltar domovine, da bo živela prosta vseh jarmov iz njihovih žrtev in njihove krvi.

Tako so se odločili, tako se bodo še naprej borili do zmage.

Slovenska Benečija ne mara OF

Slovenski Benečani kljub 80letnem trpljenju stojijo trdno. V cunjarjih (tako imenujejo tam tolovaje) so kaj hitro spoznali komuniste, Zato je danes pri njih kar lepo življenje. Tam ne potrebujejo letakov in pozivov: „zapustite gozdove in vrnite se domov,“ ker so vsi fantje in možje doma. Tam ne poznajo terencev, in ker teh ni, ni pri njih nobenega nasilja

in preganjanja ne gospodarskega izžemanja. Ljudje so razumni in previdni, zato so vedno odklanjali razne dobrote in „funkcije“, ki so jim jih ponujali cunjarji.

Ko so komunisti po več ko dveletnem osvobajanju Goriške in drugih pokrajin spoznali, da jim Benečani nikakor ne marajo na limanice, so pred nedavnim poslali v vas Oblico karavlo osmih cunjarjev, ki naj bi Benečane pridobili za OF. Toda možje in fantje iz liste vasi so se zbrali skupaj in cunjarje pregnali, ter tako ponovno preprečili komunistom njihovo namero. Naslednjega dne pa je s Srednjega pridrvela večja skupina tolovajev, ki je iz Oblice odpeljala dvanajst mož in fantov. Od teh so tolovaji štiri že ubili, usoda ostalih pa je neznana.

Benečani naj nam bodo v zgled, kako odločno je treba odklanjati komunizem.

Iz govora Adolfa Hitlerja nemškemu narodu

Vodja nemškega naroda je imel 30. januarja nagovor na svoj narod, v katerem je najprej povdaril, da ga je pred dvanajstimi leti nemški državni predsednik Hindenburg poklical k vodstvu nemške države kot voditelja najmočnejše stranke. Potem je govoril o židovskih načrtih za uničenje Poljske in Madžarske ter je povdaril, da je naravni odpor nemškega naroda preprečil načrte o razbitju Nemčije. Da pa je Nemčija v svojem odporu tako okrepljena, je samo zasluga nacionalsocializma.

Nato se je Führer obrnil na svoj narod in dejal:

«V tej uri kličem ves nemški narod, predvsem pa vse svoje stare sobojevnike in sovojake, naj se upro še z večjim vojaškim duhom, tako dolgo, dokler ne bomo mogli položiti na grob svojih mrtvih sobojevnikov venec z napisom: In vendar ste zmagali.»

Svoj govor je Vodja nemške države zaključil takole: «Naj bo trenutna kriza še tako težka, mi jo bomo premagali z neuklonljivo voljo, z duhom žrtvovanja in s svojo sposobnostjo. V tem boju ne bo zmagala Srednja Azija, ampak Evropa s tistim narodom na čelu, ki je ti očetsto let predstavljal Evropo kot glavna sila proti vzhodu in ki jo bo predstavljal vse čase - to je z našim velikim nemškim narodom.»

ROMUNIJA

Iz Bukarešte poročajo, da so boljševiki aretirali tam preko tisoč oseb, katere so obdolžili, da so vojni zločinci.

Romunska gospodarska komisija je na pritisk Moskve ukazala, da se dajo Sovjetom na razpolago vse gosi, vsi prašiči in vsa dróbnica. V kako obupno stanje bodo s tem pritirali Romunijo, si lahko mislimo.

Junaku v spomin

[Domobranskemu pionirju ing. Mirku Simčiču, ki je pred letom dni izkrvavel na Tolminskem]

Visoko zravan in lep je stopal po ljubljanskih ulicah. Bil je lahen zimski večer, od nekje se je polagoma trgala megla in se spuščala na ceste ter ovila luči in lučice, da so motnjava brlele v mrak. V mladem inženirju pa je bilo svello kakor ob najlepšem majniškem poldnevu. Tako nenadoma se je odločil. Ne bi mogel z gotovostjo povedati, odkod je prišla vanj ta odločna volja, da pojde med svoje. Morda se je v izbi ob pogledu na trindvajset podob padlih tovarišev in ob pogledu na sliko svojega čudovitega voditelja tako odločil. Ali pa morda v stolnici pred podobo brezjanske Gospe?

Odšel je...

Ni lahko, pustiti lepo službo, se posloviti od svojih dragih in oditi v negotovo. On, mladi Mirko Simčič, je storil tako Zakaj goriška zemlja, ki je bil rojen iz nje in o kateri je sanjal vse svojo mladost, ga je klicala Okrvavljena in razplamenela v zubljih komunističnega ognja je v groznih krčih in divjem trpljenju klicala Kralja Matjaža, da bi jo rešil. On ni mislil biti Kralj Matjaž, samo pomagati je hotel svoji zemlji in svojim ljudem, katere je ljubil s prirojeno in komaj doumljivo globoko strastjo. Pomagati, pomagati! Kdo bi ob tem strahotnem klicu mislil na nevarnost!

Ko se je vrnil za dan ali dva pogledat v Ljubljano, je vedel toliko povedati o svojih ljudeh, ki so tedaj še zápeljani drveli z divjo naglico v prepad in smrt, o svoji zemlji, ki je gorela v po komunistih podtaknjenem ognju. Ko je bil zadnjikrat v Ljubljani, je svojemu tovarišu čisto mirno dejal: „Vem, da me ne bo več nazaj.“ „Potem pa rajši oslani tu“, mu je prigovarjal oni. Toda Mirku so se svetile oči in ogenj v njih je živo in trdno pričal: Potem pa ne bi bil vreden svojih padlih tovarišev. - In še to je izražal ogenj v njegovih očeh: Klic moje trpeče Goriške je premočan, ne smem ga preslišati.

In ga ni preslišal... Šel je, da bi s svojo žrtvijo izprosil pri Vsemogočnem milosti spoznanja za svoje ljudi. Šel je, da bi njegovi v trpljenju ne bili osamljeni in da bi jim pokazal pot rešitve. Šel je, da bi postal vreden svojih soborcev. Šel je, ker je bila ljubezen do naroda v njem močnejša od ljubezni do mladosti. Šel je, ker se ni bal na oltar domovine žrtvovati življenja.

Po Evangeliju...

„Sejavec je šel seme sejati“.

(Mat. 8., 5.)

Ali vsi imamo sveto dolžnost, da sprejemamo v svoje duše seme božje besede, po kateri naj tudi živimo, svoj blagor njim, ki niso samo poslušalci božje besede, marveč tudi izvrševalci. To je glavna misel v današnjem Evangeliju. Ali iz te poteka še neka druga, nič manj pomembna.

Glavni sejavec božjega življenja je Bog sam. Ali do neke gotove mere in v nekem gotovem smislu moramo biti sejavci tega življenja tudi mi vsi. Človek ni svet sam zase, ne živi brez vplivov in brez odnosov do sočloveka. Posameznik sprejema nauke in mišljenja drugih, toda jih hoté ali nehoté, zavestno ali podzavestno oddaja tudi drugim, na katere ima večkrat siten vpliv. Saj celo mrtve stvari vplivajo na človeka: tepa slika te razveseli, pomlad te razneži; če se ti razbije dragocena vaza, si žalosten; ko vidiš drevo, ki ga je vihar zlomil čez pot, ti je pri srcu tesno. Koliko občutkov in vtisov, ki nam jih povzročijo mrtva bitja in se jih ne moremo olresti. Tem bolj pa vplivajo na nas ljudje, ki živijo v času in prostoru z nami in s katerimi smo več ali manj povezani.

Vedno se moramo torej zavedati: nisem sam, krog mene je še toliko drugih ljudi, ki me vidijo in slišijo, na katere vplivam z besedo in zgledom, ki sem jim v zgled ali pohujšanje. Zato moramo imeti do ljudi največji obzir, moram paziti, kaj govorim in kako živim, da bom dajal vsem, vedno in povsod te dober zgled, da ne bom nikomur kamen spotike.

Besede, ki jih je Kristus govoril na gori, veljajo vsem, ne samo duhovnikom: „Vi ste

Bilo je hladno zimsko dopoldne dva dni po Svečnici, Mladi inženir se je peljal po cesti od Tolmina proti Kobaridu. Soča pod njim je bila kakor srebrn pas, vsa lekelajoča se v nedolžnem zimskem soncu. Nad njo se je rahlo dvigala megla in kot zagrinjalo zadrževala pogled proti planinam in Krnu na desni strani. Povsod je bila tišina, še pesem Soče je bila pritajena. Mirku je bilo nekam tesno. Vedel je, da je pot nevarna, da, zelo nevarna. A ni pomišljal, kajti v njem je z močjo nadčloveka gorelo: Pomagaj, rešuj!

Takrat so iz zasede odjeknili strelji...

Brat iz rodu Kajnovoga, zaznamenovan in omadeževan s krvjo nedolžnega, razpaljen v strasteh sovraštva in hudobije, je streljal. Iz prsi mladega ing. Simčiča je pritekla črna curek krvi. Iz njegovih ust se je iztrgal bolesten krik kakor prošnja po usmljenju in odpuščanju. Tako je v mlaki krvi obležal na cesti. Njegove mrtve

luč sveta... Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih.“

V tem smislu mora biti vsak izmed nas sejavec. Vsak izmed nas ni odgovoren samo za svojo dušo, ampak tudi za dušo svojega bližnjega.

[Iz pridige pok. g. Ladota Piščanca, kaplana cerkljanskega.]

IZ ZUNANJEGA SVETA

JUGOSLAVIJA

Kralj Peter je pristal na to, da sestavi Šubašič novo jugoslovansko vlado. Ta je to res napravil in pridržal zase mesto ministrskega predsednika in vojnega ministra hkrati. Ostali ministri so po večini iz njegove bivše vlade, Slovence pa zastopa Izidor Cankar, ki je bil včasih jugoslovanski poslanik v Argentini.

Za koliko tednov pa bo ta vlada, nam iz Londona niso sporočili.

ITALIJA

Iz poročil agencije Afi povzemamo, da so Angleži začeli v Rimu z akcijami večjega obsega proti komunistom. Med drugim so zaprli tudi voditelja neke komunistične organizacije, Gobba po imenu. Ta organizacija ima popolnoma isti značaj, kakor naša OF ali pa Ellas v Grčiji. Gobbo pa je tip zločinca kakor Tito.

SRBIJA

V polnem teku je boljševisko divjanje proti nedolžnim otrokom. V masah pošiljajo srbske otroke v Sovjetsko Rusijo. Taborišča zanje pa imajo v Odesi in Nikolajevu. Prav v zadnjih dneh, poročajo iz Sofije, je bilo pripeljanih veliko število srbskih otrok v bolgarsko glavno mesto, odkoder jih bodo dalje pregnali v Rusijo v taborišča.

Berite „Tolminski glas“

oči so se z osteklenelim ognjem ozirale tja, kjer se je iz megle izvijal Krn in vabil s svojo mogočno lepoto uboga človeška bitja v svoj objem.

Zvon pri sv. Lovrencu nad Libušnjem pa je listo opoldne tako nemo otožno zapel, kot da se je razjokal nad novo bolečino.

Tolminska zemlja, razpokana od žeje ljubezni, je do zadnje kaplje izpila njegovo kri.

In ni bil slučaj, da so se v tistih dneh v Tolminu začeli zbirati fantje, ki so prav tako kot mladi ing. Simčič začeli boj, ki ga jim je on nakažal. Tako je iz semena — njegove krvi, ki jo je hlastno popila zemlja ob Soči, — čudovito hitro zraslo drevo, ki ga ne bo podrl noben vihar, ker je globoko pognalo korenine in je na njegovem deblu s krvjo zapisano: Življenje.

Ob prvi obletnici junaške žrtve ing. Simčiča kličemo: Slava njegovemu spominu.

ZANIMIVO ZA VSE

VITOVLJE. — Po zaslugi OF smo tudi mi marsikoga in marsikaj zgubili. Med drugimi smo izgubili tudi naše najdražje: svestišče Matere božje. Toda kljub temu se najdejo med nami tudi taki, ki se imajo in so nekoč tudi res bili najboljši fantje in dekleta, pa se kljub strašnim izkušnjam še vedno vnemajo za OF, o kateri sami pravijo, da je komunistična.

Pred kratkim je bila tu neka čistka. Z drugimi vojaki je bilo tudi nekaj domobrancev. Eden izmed njih je zelo preklinjal in „krščanski komunisti“ so dvignili velik krik: „Glejte jih, taki so borci proti komunizmu. Noben partizan ni še tako krel“. In ta glas proti domobranstvu se je raznesel na vse vetrove.

Vemo, da je tudi med domobranci kak lahkomiseln fant, ki domobranstvu ne dela preveč časti. Vemo pa tudi, da so tisti terenci iz Vitovlje, ki se nad takimi pohujšujejo, največji hinavci, kajti sicer ne bi mogli tolovajske druhal, ki je že skoro vso deželo in tudi Vitovlje pokončala, zagovarjati in podpirati. Ti hinavci, ki so se pohujšali nad domobrancem zaradi njegove graje vredne kletvine, so pa popolnoma pozabili, da je isti domobranec reševal vitovske kure iz rok tujih preganjavcev komunistične druhal.

Naši ljudje so pa še vedno tako bedasto zaverovani v OF, menda zato, ker pač malo ali nič ne berejo. Pametne liste odklanjajo, ker so „belogardistični“, ali ker so tako „svobodni“, da si ne upajo niti časnikov, ki jih maršal Tito ni odobril, brati. In tako so in ostanejo še naprej neumni, tudi še sedaj, ko že vsa dežela spregleduje. To bi ne bilo tako hudo, če bi ta neumnost ne bila tako črnoborzijansko draga.

Vitovci! Skličimo sejo občinskega odbora in posvetujmo se, koliko želimo še plačati, da pridemo k pameti!

KANALSKI LOM. — Žbogar Vladimir, bivši terenec in celo komisar, je bil zadnjič mobiliziran, a je sedaj pobegnil na dom, kjer se skriva. Pritožuje se po vasi, da ni pri banditih nobene enakopravnosti in namignil je tudi, da se čudi, kam gre neki blago, ki ga ljudje tako s težavo žrtvujejo za rdečo Titovo vojsko. Kajti toliko hrane, kolikor jo dajejo ljudje tolovajem, bi moralo pač zadostovati, da ne bi bilo tolovajem treba tako stradati.

Žbogar je izrazil tudi mnenje, da bi takoj šel k domobrancem, a se boji, ker ima preveč umazano preteklost.

CERKNO. — V okolici Cerkna je v neki tolovajski bolnici več kot štirideset tovarišic, ki pričakujejo novorojenčke. Tovariši zaradi tega pridno nabirajo po okoliških vaseh plenice in prosijo kokoši, da bodo porodicam kuhali juho.

Ljudje tam v okolici se šalijo, da bo NOV in POJ takrat gotovo zmagala, kadar bodo ti mladi tolovajčki prijeli za orožje in se vrgli nad „okupatorja“.

DORNBERG. — V bližini Dornberga je padel Stojan Plahuta, tov. Stjenka, zloglasni komandant goriškega VOS-a. Osebno je izvršil več eksekucij nad nedolžnimi ljudmi v Renčah. Je sin znane goriške komunistične družine, tudi njegova sestra je v hribih.

ZATOLMIN. Domobranci nam poročajo iz Zatoľmina, da so v nedeljo ulovili dve tičci. Šli so malo pogledat v Zatoľmin, pa so od daleč zagledali da nekaj v hlačah naglo beži proti cerkvi Sv. Petra. Na ponovne klice „stoj“ se postava ni ustavila, ampak se je še bolj podvivala. Tedaj so fantje začeli sumiti, da mora postava v hlačah imeti nekaj na vesti. Dasi je bila razdalja med bežečo in zasledujočimi fanti precej velika, vendar ti niso zgubili sledu, ker je bila v snegu krvava sled. Ni bila ranjena, ampak samo bosa nožice je brusila po zamrzlem snegu. Daleč tam pod Dantejevo jamo so pa tičico le dohiteli, kjer je vsa premrzla in z okrvavljenimi nogami čakala za visoko skalo. Fantje so se začudili, ko so videli, da so ujeli zlato ptičko, aktivistko Rejčev, ki je bila v zadnjih dneh sila delovna. Prirejala je mitinge in po vseh okoliških vaseh predavala o zmagi, poleg tega pa „fehtala“ špeh in druge dobrote za NOV. Na vprašanje, zakaj je v takem mrazu in zmrlem snegu kar bosa bežala, je odgovorila: ne vem. Samo to je povedala, da je preteklo noč spala doma in je pri tem vzdihnila: O kako se po dolgem času lepo doma spi!

Mimogrede so domobranci pobrali tudi aktivistko Gugalovo. Tako sta kar dve dobili od naporenega dela za NOV in POJ zaslužene počitnice. S tem pa v Zatoľminu še ni vse končano. Na piki imamo še marsikoga, da ne rečemo, da nam je skoraj ves Zatoľmin še letos po 15. januarju dokaj sovražen. Celu tolovaji, ki se nam predajajo čeprav imajo marsikaj na vesti, nam vedo zanimive reči povedati o Zatoľminu. (Kakor n. p. bivši tolovaj Brečkov iz Žabč). Celu to vemo, da je predsednik NOO Zorčev, sekretarka Tutova, kurirka Smrekarca in podobno. Ne čudimo se Zorču, ki je bil vedno komunist, še ko o tolovajih ni bilo ne duha ne sluha. Kako pa pride Smrekarca do tega? Morda misli, da bo v novem boljševiškem redu postala bolj bogata in kaka imenitna gospa? Naj pusti vendar to funkcijo, za katero so mnogo bolj sposobne vse druge, kakor Lasjenarjeva, obe Jakulovi, Šavnova, Jakševa in druge. Najvišja odlikovanja pa bodo v novem boljševiškem redu dosegle tovarišice Andrejčeto. One so pač najbolj inteligentne, najbolj „fejst“, najbolj pridne, najbolj aktivne. Odkar je njihov razuzdani in ničvredni bratranec postal Titov kapetan, hodijo še bolj ponosnih glav. Povedali smo vse to o Zatoľminu, ker teh ljudi nikdar ne mislimo pozabiti. Prišel bo čas, ko si bomo bolj jasno pogledali v oči in ko bomo krepkeje spregovorili. Zaenkrat pa vsem tem in takim priporočamo samo to, naj vendar pomislijo, „kako je lepo doma pri mami spat!“

KAMNJE. — Na poti na komando mesta je padel pri Rihembergu znani rdeči župan Stanko Vodopivec, Štefanov po domače. Pokopali so ga na licu mesta, nato pa po „želji naroda“ odkopali in mu priredili slovesen pogreb. Vas je z njim izgubila najbolj vnetega komunističnega priganjača. Ker ni drugih moških, je njegovo častno funkcijo prevzela Kapelcova Mici, žena Albina Vodopivca, ki je tudi star ko-

munist. Bil je že v Franciji in Jugoslaviji, sedaj pa je v internaciji.

Italijanski tolovaji zelo kruto postopajo s prebivalci Vipavske doline. Gospodinje so jim prisiljene dati, kar zahtevajo, ker se pač boje represalij. Tolovaji namreč pravijo, da bodo nalašč tamkaj napadali Nemce, samo da se bodo ti potem maščevali nad ljudstvom.

GORICA V soboto 31. januarja sta praznovala svojo srebrno poroko g. Krševan Karol in njegova gospa Katja. Čestitke in in voščila! Da bi v cvetočem zdravju in mirnem življenju obhajala nekoč še svojo zlato poroko v isti ljubezni do Boga, naroda in svojega bližnjega.

ŠENTVIŠKO GORSKA PLANOTA. — Po vseh teh vaseh so ljudje že presiti rdečih roparjev. Zadnjič se je priklatila neka laška brigada, katere pa ljudje pod nobenim pogojem niso hoteli nasiti. Zato so morali iti ti lačenbergarji kar po njivah, kjer so iskali zeljnate šture, jim pa menda niso preveč teknil.

KAL. Prejšnji teden so sklicali tovariši ljudi na volitve, prišli so tudi zastopniki iz vseh bližnjih vasi, sami rdeči veljaki v „krihah“. Manjkala seveda ni najbolj vneta komunistka Kopička, pa tudi njene enakovredne vrstnice iz Lipice in že postarane kalske ženice smo tam opazili. Rekli so, da bodo ljudje lahko svobodno volili ali za kralja Petra ali pa za Tita. Volitve so bile otvorene z vzkliki: smrt kralju, dol z njim, mi nočemo kralja! Nato je govoril neki partijec, zbrani volilci so morali kljub vsej svobodi samo pritrjevati. Govornik je izjavil: Mi nočemo kralja Petra, saj se ni nikdar zavzel za našo Primorsko. Tito pa žrtvuje vse sile, da bi nas osvobodil. Gotov sem, da boste vsi enoglasno volili za Tita. Smrt kralju Petru, živel Tito!

Pa naj kdo reče, da niso bile volitve svobodne.

S TOLMINSKEGA. Povsod, kamor se ozreš, vidiš obupane in prestrašene obraze! V gošči je zelo mraz, marsikatero noč celo 15 do 17 stopinj pod ničlo, obleke je malo, ali kar je je, je vsa strgana in zguljena, obutve tako rekoč ni, hrane tudi prekleto malo. Vse kar je boljšega, požro komisarke in komandirke s svojimi ljubčki. Zato prisiljeni mobiliziranci utekajo domov. V zadnjem času se je izredno veliko število takih obupancev jevila najbližjim oblastem. Razumljivo je, da prinašajo ti s seboj gorostasna poročila iz grmov in se zaklinjajo, da se pustijo rajši na mestu ustreliti, kakor pa da bi morali zopet tavati po osvobojenem ozemlju.

Zdaj pa vzemi v roke Partizanski dnevnik in tam boš bral čisto drugače. Neka tolminska „bunka“ piše o obupnem stanju v Tolminu samem in zlasti pri tolminskih domobranci, ki se bojijo partizanske svobode! Da, vsak Tminec se je lahko, če je le hotel, na lastne oči prepričal, da je za 15. januar stokrat več grmarjev pribežalo domov, kakor pa domobrancev k grmarjem. Kje je obup, povej ti tolminska čča!

Tiska tiskarna IV/2. v Gorici
Odgovorni urednik: Ivo Petrin